

PROTOKÓŁ Z KONTROLI

Data i miejsce rozpoczęcia kontroli	Numer sprawy
Gliwice, 23.05.2023 r.	OGL.7121.2.30.2023

Imię i nazwisko kontrolującego	Patrycja Górską	Numer legitymacji służbowej	2023-III-111
Stanowisko służbowe	Inspektor	Numer upoważnienia	WI.057.1.98.2023
Imię i nazwisko kontrolującego	Monika Sobańska	Numer legitymacji służbowej	XI-79
Stanowisko służbowe	Starszy specjalista	Numer upoważnienia	WI.057.1.134.2022

Nazwa / Imię i nazwisko Właściciela lub osoby reprezentującej*	Miejski Zarząd Usług Komunalnych/ Agnieszka Wertyporoch – majster działu ziemi
Siedziba lub adres/ lokalizacja miejsca kontroli*	ul. Strzelców Bytomskich 25 c, 44-100 Gliwice Park przy ul. Kozielskiej
Miejsce przeprowadzania kontroli	ul. Strzelców Bytomskich 25 c, 44-100 Gliwice Park przy ul. Kozielskiej
Czas trwania kontroli	23.05.2023 r.
Numer podmiotu w rejestrze	Nie dotyczy

KRYTERIA I PODSTAWA PRAWNA KONTROLI

X art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. 2023 r. poz. 288, 412),
X art. 7 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (Dz. U. 2023 r. poz. 301),
X art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (Dz. U. 2023 r. poz. 301),
X art. 22 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031/EU,
X art. 22 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625/EU;

ZAKRES KONTROLI

Działania kontrolne dotyczą kontroli występowania:

X agrofagów w ramach Programu Single Market Programme (SMP),
X agrofagów objętych dodatkowymi środkami fitosanitarnymi/ dodatkowe regulacje, rozporządzenia UE (D)

Kontrola wykonana przez Inspekcję pod kątem występowania agrofagów: *Rose rosette virus*

W ramach:

X kontrole poszukiwawcze (monitoring)

MZUK GLIWICE
WPLYNEŁO

23-05-2023

METODY KONTROLI

X kontrola wizualna X pobranie próbek do badań X oświadczenia kontrolowanego

MZUK- 15.4.95.2023

MIEJSCE PRZEPROWADZENIA KONTROLI

X miejsca publiczne (tereny miejskie: parki, pasy zieleni)

Skoniecz
1
Gomka
Wertyporoch

KONTROLOWANY MATERIAŁ

Lp.	Rośliny żywicielskie*), produkty roślinne*)	Powierzchnia [ha]	Ilość [szt.]	Tony [t]	metry sześciennie [m³]
1.	Rośliny róży	0,003	24	-	-

Dokonano oceny wizualnej ww. roślin, produktów roślinnych pod kątem występowania agrofagów i na podstawie tej oceny:
X nie stwierdzono wizualnych objawów chorób i żerowania agrofagów
Pobrano próby do badań: X tak ☐ nie

protokół pobrania próby nr **gliw/22/2023**

USTALENIA KONTROLI

W dniu 23.05.2023 r. dokonano oceny wizualnej roślin róży rosnących w parku przy ul. Kozielskiej . W trakcie kontroli zaobserwowano objawowy występowania wirusa *Rose rosette virus*. Na roślinach zaobserwowano objawy porażenia tj. na liściach zmiany w postaci chloroz, mozaiki, plamistości. W ramach programu SMP 2023 pobrano próbę zgodnie z protokołem nr gliw/22/23 (1). Roślina oznaczona została opisana numerem protokołu biało-czerwoną taśmą. Pani Agnieszka Wertyporoch oświadczyła, że róże zostały posadzone 10 lat temu. Poinformowano podmiot o objawach powodowanych przez *Rose rosette virus* i wektor *Phyllocoptes fructiphilus* (roztocz) oraz o jego szkodliwości i wręczono informację, w której znajdują się zdjęcia z objawami wirusa. Poinformowano podmiot o obowiązku zgłoszenia do Inspekcji każdego podejrzenia wystąpienia tego wirusa.

UWAGI KOŃCOWE I POUCZENIA

Uwagi kontrolowanego: Brak uwag.

Uwagi kontrolującego/ Zalecenia/ Nieprawidłowości*)
Brak uwag.

Kontrolowany został pouczone o przysługującym mu prawie odmowy podpisania protokołu i możliwości wniesienia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do protokołu w terminie 7 dni od dnia jego podpisania.
Protokół sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach. Oryginał protokołu pozostawiono u kontrolowanego.

23.05.2023 Wertyporoch
(data i podpis kontrolowanego)

INSPEKTOR
Patrycja Gorska
(inne osoby obecne przy kontroli)

STARSZY
SPECIALISTA
Monika Sobaniska
(imienna pieczęć i podpis kontrolującego)

☐ - zakreślić właściwe,

*) niepotrzebne skreślić

23.05.2023	Gliwice	7131.2.22.2023	60 min
Data	Miejscowość	Znak sprawy	Czas pobrania prób/y
PROTOKÓŁ POBRANIA PRÓB/Y NR gliw/22/23			
Imię i nazwisko pobierającego próbki / Stanowisko służbowe		Numer legitymacji służbowej	Numer upoważnienia
Monika Sobańska – Starszy specjalista		XI-79	WI.057.1.134.2022
Patrycja Górka - Inspektor		2023-III-111	WI.057.1.98.2023
Nazwa / Imię i nazwisko Właściciela lub osoby upoważnionej*		Miejski Zarząd Usług Komunalnych/ Agnieszka Wertyporoch – majster działu ziemi	
Siedziba lub adres / lokalizacja miejsca pobrania próbek*		ul. Strzelców Bytomskich 25 c, 44-100 Gliwice Park przy ul. Kozielskiej	
Numer podmiotu w rejestrze		Nie dotyczy	

Kolejny nr pozycji	Roślina/ produkt roślinny/ przedmiot	Kraj pochodzenia/ miejsce pobrania próby	Nr partii	Wielkość partii	Wielkość pojedynczej próby	Kolejne numery prób	Badanie na obecność	Nr nadany w laboratorium (wypełnia laboratorium)
(1)	Rośliny róży	Park przy ul. Kozielskiej Gliwice	-	24 szt.	2 pędy	1	Rose rosette virus	

Uwagi:

- X Próba/y pobrana/e na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. 2023 r. poz. 288, 412) z urzędu w związku z zadaniami wykonywanymi przez Inspekcję.

Próbe/y pobrano w związku z: **Programem Single Market Programme (SMP) 2023**

Próba/y przekazana/e na podstawie niniejszego protokołu będzie/będą poddana/e badaniom w laboratorium: **CL RLF w Toruniu**.

Próbe/y pobrano z zachowaniem bezpieczeństwa fitosanitarnego.

Próbe/y pobrano zgodnie z Zarządzeniem Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa Nr 15/2010 z 29.09.2010 r. i art. 34 ust.1 rozp.2017/625

Posiadacz został poinformowany o przysługującym mu prawie wniesienia do protokołu uwag co do sposobu pobrania prób oraz innych zastrzeżeń w terminie 7 dni od jego podpisania. Posiadacz został poinformowany o przysługującym mu prawie odmowy podpisania protokołu.

Protokół sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach. Oryginał protokołu pozostawiono kontrolowanemu.

Próba pobrana w ramach Programu SMP pod kątem występowania agrofaga: *Rose rosette virus*

23.05.2023 Wertyporoch

(data i czytelny podpis posiadacza lub innej osoby upoważnionej)

INSPEKTOR

(inne osoby obecne przy kontroli)

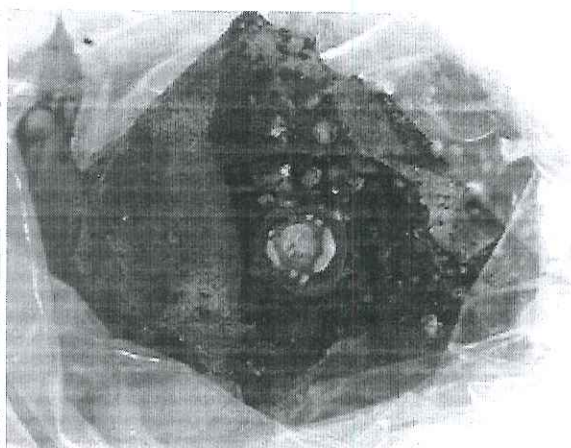
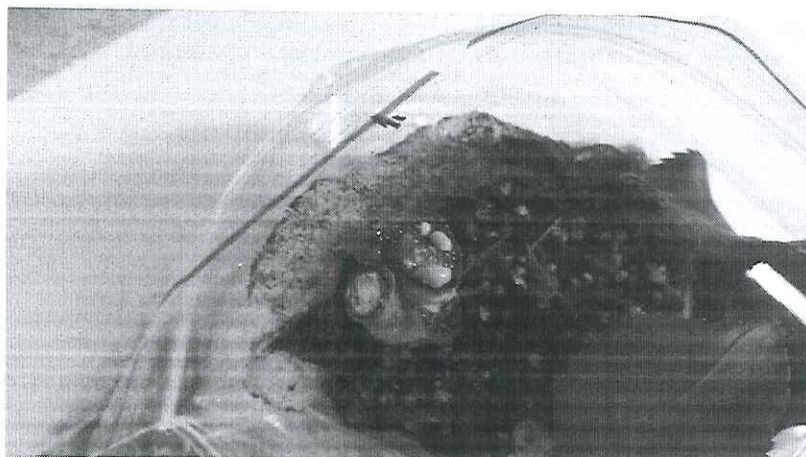
STARSZY
SPECJALISTA
Monika Sobańska

(imienna pieczęć i podpis kontrolującego)

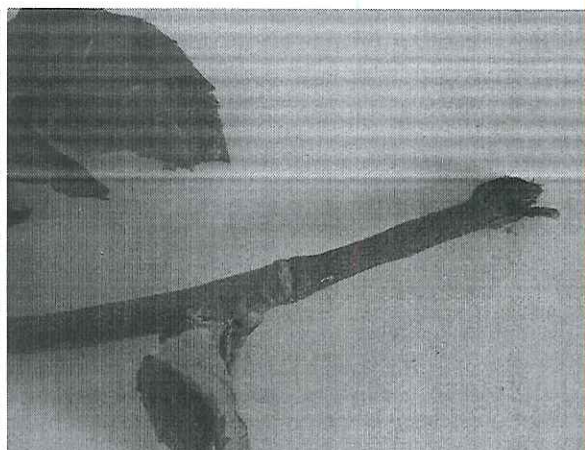
Karta drogowa: SB 530646

RALSTONIA PSEUDOSOLANACEARUM

ORGANIZM PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Objawy porażenia przez *Ralstonia pseudosolanacearum* na różach – wyciek bakteryjny z pędów (fot. Iwona Stefanides-Banaczek, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach).

Objawy porażenia przez *Ralstonia pseudosolanacearum* na różach – objawy na pędach (fot. Iwona Stefanides-Banaczek, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Bakteria *Ralstonia pseudosolanacearum* została stwierdzona w Azji (Chiny, Indonezja, Laos), Afryce (Demokratyczna Republika Kongo, RPA, Uganda), na Nowej Kaledonii, a spośród krajów europejskich w Holandii i Polsce (kilka ognisk na różach).

Rośliny żywicielskie

Najważniejszymi żywicielami są róże (*Rosa* spp.) oraz pelargonie (*Pelargonium* spp.), a ponadto porażane są eukaliptusy (*Eucalyptus* spp.), orzeszki ziemne sachy (*Plukenetia volubilis*) oraz trukwa egipska (*Luffa cylindrica*).

Objawy występowania i szkodliwość

Na porażonych różach obserwuje się więdnienie młodych pędów, w tym pędów kwiatowych, a następnie żółknięcie i przedwczesne opadanie liści. Z czasem pędy zamierają oraz pojawiają się na nich czarne nekrozy (przebarwienia). W niektórych przypadkach, przy silnym porażeniu ma miejsce wyciek kremowo-białego śluzu bakteryjnego ze zranień pędów. Ponadto, na silnie porażonych roślinach pojawia się martwica łodyg i intensywne brązowe przebarwienia u ich podstaw a porażone rośliny charakteryzują się słabym wzrostem.

Na pelargonii obserwuje się więdnienie, a następnie chlorozę liści (często żółknięcie poszczególnych części liści). Pędy mogą czernieć i ostatecznie stawać się nekrotyczne. Ponadto często widoczne jest brązowienie wiązek naczyniowych, liście z czasem stają się brązowe i nekrotyczne, a cała roślina wysycha i obumiera.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Rozprzestrzenianie bakterii w sposób naturalny jest bardzo ograniczone i powolne. Na większą odległość przenoszona jest ona na materiale szkółkarskim gatunków żywicielskich, pędach z liśćmi i na kwiatach ciętych.

Zwalczanie

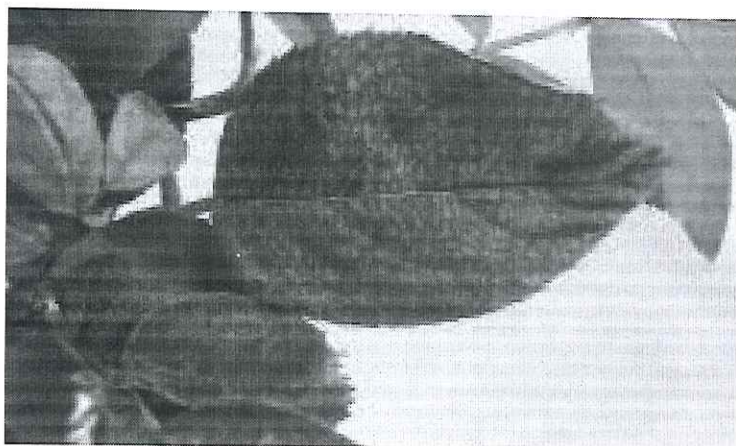
Brak skutecznych metod zwalczania chemicznego bakterii. W przypadku jej wystąpienia zazwyczaj usuwa się, a następnie niszczy porażone rośliny (np. poprzez spalenie), a także podłoże oraz dezynfekuje narzędzia i inny sprzęt, który miały kontakt z porażonym materiałem roślinnym i glebą/podłożem. Stąd największe znaczenie przy ograniczeniu występowania bakterii ma używanie do sadzenia zdrowego materiału szkółkarskiego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce	bakteria	<i>Ralstonia</i>
<i>pseudosolanacearum</i>		podlega
obowiązkowi zwalczania.		

ROSE ROSETTE VIRUS I WEKTOR *PHYLLOCOPTES FRUCTIPHILUS* KEIFER

Zagrożenie dla róż uprawianych i dziko rosnących w Polsce

Objawy spowodowane przez *Rose rosette virus* na róży: mozaika i plamistość róży (po lewej) oraz tworzenie się tzw. "czarcich miotł" (po prawej). (fot. Patrick Di Bello, Oregon State University, USA, <https://gd.eppo.int/>).

Tworzenie się na różach tzw. "czarcich miotł" spowodowanych przez *Rose rosette virus* (po lewej; fot. nr 5543702, R. Gardner Bugwood.org.) oraz osobniki *Phyllocoptes fructiphilus* wewnątrz nierozwiniętego kwiatu róży (fot. Patrick Di Bello, Oregon State University, USA, <https://gd.eppo.int/>).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Obecność wirusa *Rose rosette virus* (RRV) została stwierdzona w Ameryce Północnej (Kanada, USA) oraz w Indiach. Wektor wirusa – roztocz *Phyllocoptes fructiphilus*, jak dotąd został odnotowany tylko w USA, chociaż dane na temat jego występowania są obarczone dużym stopniem niepewności.

Rose rosette virus może być wykryty i zidentyfikowany przy użyciu zaawansowanych metod diagnostycznych (testy molekularne). *Phyllocoptes fructiphilus* jest roztoczem należącym do rodziny *Eriophyidae* (szpeciele). Ma zaledwie 0,14-0,17 mm długości; ciało barwy od żółtej do brązowej jest wydłużone, wrzecionowate, zaopatrzone w dwie pary odnóży. Identyfikacja do gatunku możliwa jest na podstawie analizy cech morfologicznych spreparowanych osobników roztoczy pod dużym powiększeniem mikroskopu.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami wirusa i jego wektora są rośliny róży (*Rosa* spp.), zarówno dziko rosnące, jak i rośliny uprawne, w tym róża wielokwiatowa (*Rosa multiflora*), róża bracteata (*Rosa bracteata*), róża rdzawa (*Rosa rubiginosa*), róża pomarszczona (*Rosa rugosa*) i *Rosa woodsii*.

Objawy występowania i szkodliwość

Na roślinach żywicielskich wirus wywołuje mozaiki i plamistość (cętkowate ubarwienie) liści, deformację liści i kwiatów, wydłużanie się i czerwienienie pędów, wytwarzanie się nadmiernej liczby kolców na pędach, obniżanie liczby wytwarzanych kwiatów oraz tworzenie się tzw. czarcich miotel (rozet), którymi są gęste, silnie rozgałęzione, miotlaste skupienia młodych pędów pojawiające się w wyniku patologicznego zahamowania rozwoju pędu głównego i przerwania spoczynku przez wszystkie pączki boczne. Wzrost porażonych roślin może być zahamowany, a rośliny te mogą nawet obumierać.

Obecność osobników *P. fructiphilus* stwierdza się wewnątrz pączków, na płatkach

kwiatowych, w wierzchołkach wzrostu młodych pędów, wewnątrz młodych, zwiniętych liści i u nasady ogonków liściowych. Wynikiem żerowania roztoczy są przebarwienia i deformacja liści, znaczne zahamowanie rozwoju pączków i zahamowanie wzrostu roślin.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Jedynym znanym wektorem wirusa jest *P. fructiphilus*. Roztocza te mogą aktywnie przemieszczać się z porażonej rośliny na sąsiednie, być przenoszone przez wiatr, na odzieży, wraz z narzędziami ogrodniczymi. Nie można wykluczyć możliwości przenoszenia wirusów przez inne roztocza, w tym inne gatunki z rodzaju *Phyllocoptes*, które notowane są też w Polsce na róży. Jak dotąd nie zostało to jednak potwierdzone. Wirus może być przenoszony także bez udziału wektora podczas szczepienia roślin, przykładowo na zanieczyszczonych narzędziach ogrodniczych. Na większy dystans wirus oraz jego wektor mogą rozprzestrzeniać się wraz z materiałem szkółkarskim róży, wliczając zrazy i podkładki.

Zwalczanie

Brak jest możliwości zniszczenia wirusa w porażonych przez niego roślinach. Rośliny te powinny być usunięte i zniszczone. Opryski akarycydami powinny ograniczyć liczebność populacji *P. fructiphilus*, lecz brak szczegółowych danych na ten temat. Jak dotąd nie udało się wyhodować odmian róż ozdobnych odpornych na *Rose rosette virus*.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce *Rose rosette virus* i *Phyllocoptes fructiphilus* nie podlegają obowiązkowi zwalczania.